

STRATEGISEN TUTKIMUKSEN VERKOSTOITUMISTILAISUUS

10.3.2015, Tieteiden talo

Suosituksia keskusteluista

Muistiinpanoja kunta- ja aluetason keskustelusta:

Mikä motivoi kuntia ja alueita mukaan STN-hankkeisiin?

- Hankkeella suorat yhteydet kunnan ydintoimintoihin. Jotta näin olisi, kunnat on saatava mukaan hankkeisiin alusta asti.
- Innostusta on - ei ongelma! Mistä resurssit kun asiantuntijaportaasta karsitaan koko ajan? Kunnissa ja ELY-keskuksissa ei mahdollisuutta tilata enää tutkimuksia ulkopuolelta, joten tällainen kiinnostaa.
- Kuntia kiinnostavia teemoja/alueita: materiaalitehokkuus, resurssiniukkuus, vesitalous- ja hulevesiasiat, kuntalaisvaikuttamisen näkökulma (ei niinkään energiatehokkuus)
- tehokkain tapa saada kunnat STN-hankkeisiin olisi tehdä sopiviin tutkimuskysymyksiin liittyen pilotti muutamassa kaupungissa/kunnassa

Millaiset lopputuotteet olisivat hyödyllisiä loppukäyttäjille?

- Kartoita/ luo kysyntä!
- Vaara hyödyttömistä lopputuotteista on olemassa, mutta riski kannattaa ottaa; myös onnistumisista on esimerkkejä
- Työkalut on testattava ja suunniteltava tarkkaan. Kohdennettu tuote! Lopputuotteen luonne riippuu kuntatason kohderyhmästä: poliitikot/virkamiehet/kuntalaiset? Esim. poliitikoille lyhyet tuotteet, suora vuoropuhelu. Yksinkertaistetut rautalankamallit työkaluissa parhaita. Ovat haastavia tehdä erityisesti tutkijoiden näkökulmasta, lopputuotteet on tuotettava yhdessä!

Missä muodossa olevaa tietoa olisi helppo käyttää?

- Visualisoitu ja yksinkertaistettu tieto
- Kohderyhmät määritettävä jo hankkeen alussa: onko loppukäyttäjänä "kunta" vai kuntalainen
- "Selkokieliisyys" siinä mielessä, että myös kuntien eri sektoreiden edustajat puhuvat keskenään eri kieltä.

Millaiset resurssit loppukäyttäjillä on osallistua vuorovaikutukseen?

- Parhaat resurssit isoilla kunnilla, pieniä kuntia erityisesti haastava saada mukaan. Sen sijaan voisi olla mahdollista lähestyä kuntien yhteenliittymiä, elinkeinoyhtiöitä ja esim. pieniä maakuntia.
- Linkit meneillään oleviin hankkeisiin ja prosesseihin: tietoaukkoja ja tutkimustarpeita on tullut jo esille, tällöin relevanssi taattu
- Tutkijoita rohkaistiin ottamaan yhteyttä kuntiin, erityisesti t&k-, ympäristö-, ja elinkeinohal-

lintoon sekä hankintoihin. Kuntaliitolla kanavia yhteydenottoihin: Kuntien ilmastokampanja, seutu- ja kaupunkiverkosto, pienten kuntien neuvottelukunta.

Muuta

- Muistettava, että olennaista poliittista päätöksentekoa tapahtuu myös paikallistasolla. Lisäksi olennainen toimijaryhmä ovat valmistelijat ja lopulta kuntalaiset.
- Voiko kunta olla partneri STN-hankkeessa? Voi (Tiina Petänen Suomen Akatemiasta vahvasti jälkikäteen)

Muistiinpanoja yrityskeskustelusta:

Mikä motivoi yrityksiä?

- Pilottihankkeet motivoi yrityksiä. Toisaalta pilottihankkeet vievät paljon rahaa. SHOK-tyyppinen verkostointitoiminta voi olla hyvä pohja yhteistyölle. Ennen kaikkea pitää tulla uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja saada ”pöhinää” aikaan.
- Ilmastonmuutos ja muut suuret haasteet tulevat väistämättä muuttamaan yritysten toimintamahdollisuuksia ja siksi niiden huomioiminen alkaa olla yrityksille välttämätöntä. On tärkeää hahmottaa toimintahorisonttia jo seuraavan 10 vuoden aikana, ei niinkään pitkän tähtäimen hankkeita. Yritysten sykli nopeampi ja muutoksia tarvitaan jo nyt.
- Tärkeitä vaikuttajia isot yritykset. Tukea tarvitaan myös kuluttajilta ja julkiselta puolelta.
- Yritykset hyötyvät erityisesti investointiriskien ja muiden toimintahorisonttiin liittyvien riskien kartoittamisesta. Myös jo olemassa olevan tiedon kartoittaminen ja muuttaminen helposti hyödynnettävään muotoon on tärkeää.

Miten tieto saadaan parhaiten loppukäyttäjien käyttöön?

- Yritysmailman ja tutkijoiden roolia pitäisi saada läheisemmäksi. On tärkeää varmistaa, että tieto todella saadaan loppukäyttäjien käyttöön. Tämä varmistaa myös hankkeen jatkuvuuden, missä on usein suurin työ. Kasvokkaisviestintä ja henkilökohtaiset tapaamiset on usein tehokkain mutta samalla työteläin keino varmistaa, että kaikki tahot ovat saaneet tiedon. Valtavien raporttien lukeminen vaatii paljon työtä. On hyvä suunnitella lopputuotteita alusta asti yhdessä loppukäyttäjien kanssa.
- Seminaarit voivat avata kontaktin, mutta tärkeitä toimijoita ovat erilaiset yritysfoorumit, joilla on jo valmiita kontakteja ja joissa voi tehokkaasti levittää tietoa.

Onko yritysten koolla väliä?

- Isot ja pienet yritykset ovat eri rooleissa; kaikilla mahdollisuuksia yhteistyöhön. PK-yritysten ongelmana se, että niillä on iso kynnyks omaan kehitystyöhön ja kansainvälistymiseen. Isoissa yrityksissä on taas haaste muuttaa joustavasti liiketoimintakonseptia.

Mihin portaaseen kannattaa olla yhteydessä yrityksissä?

- Ilmasto- ja muiden ympäristökysymysten pitää nousta pois ympäristöjohtajien tontilta strategiseksi kysymykseksi, strategisten johtajien pöydälle.

Muita huomioita:

- Akatemian vaatimuksissa painotetaan tieteellisiä ansioita. On kuitenkin muistettava, että konkarit ei aina muutoksentekejiä. Pilotteja ja uusia ideoita tulee paljon esimer-

kiksi nuorilta maisteriopiskelijoilta ja start up -yrityksiltä. Nuoret ovat kiinnostuneita uusista asioista, ja nuoria osajia pitäisi saada vastuulliseen asemaan.

Muistiinpanoja valtionhallintokeskustelusta:

Miten motivoida loppukäyttäjät mukaan hankkeisiin?

- Käytännön hyötyä tarvitaan. Hallitusohjelma on nelivuotinen, joten välituloksia tarvitaan, tulokset eivät saa jäädä vasta seuraavaan hallitusohjelmaan.
- Ministeriöiden henkilökunnasta moni on poissa huhtikuun viimeiset viikot vuosilomien ja uusiin tiloihin muuttamisen vuoksi, joten yhteyttä on otettava reilusti maaliskuun puolella. Kannattaa olla hyvä näkemys siitä, mitä tarjotaan, pitää osoittaa, että on näkemystä kentstä, mihin ehdotusta työnnetään. Sinnikkäästi täytyy jaksaa, tutkimusjohtajien tai esimiesten kautta löytää oikeat henkilöt. Intressi ministeriöissä on vahva, omaa tutkimus- ja kehitystoimintaa supistetaan voimakkaasti.

Millaiset lopputuotteet olisivat hyviä?

- Kvantitatiivinen tieto hyödyllisintä: erilaisten hankkeiden, skenaarioiden kustannukset. Loppuraportti lyhyt, enintään 30-40-sivuinen, mielellään tiivistelmä ja PPT-kalvoja kaan. Huomattava, että vaatimukset osittain ristiriitaisia: vaaditaan monitieteisyyttä, numerotietoa, tiukkaan pakattua informaatiota. Samalla tiedetään, että monitieteisyys vie aikaa ja on metodologisesti erittäin haasteellista. Työ sisältää välttämättä eettisiä valintoja. Miten kommunikoidaan tämä kaikki monikerroksisuus loppukäyttäjälle, joka haluaa yhden numeron?
- Osalla tutkijoista on iso potentiaali kehittyä kuuden vuoden aikana asiantuntijaksi vuorovaikutuksessa. Yksi erinomainen lopputuote voi olla vuorovaikuttava tutkija! Kun hallinto supistuu, asiantuntijoita tarvittaisiin talon ulkopuolella, yliopistoissa, tutkimuslaitoksissa ja muissa.
- Yleinen taso hankkeissa tärkeä, mutta vielä tärkeämpää olisi ottaa tarkempia case studyja, toimialojen käytännön logiikka kiertotalousasioissa vaihtelee paljon. Pitäisi pureutua tarkempiin kysymyksiin! Kiertotaloudessa oleellista olisi mennä toimialojen yli: arvomuodostus tapahtuu koko ketjun yli tuotannosta pakkaamiseen ja puhdistusmenetelmien tehokkuudesta vesiensuojeluun.

EU-lainsäädäntö on jäte- ja kiertotalousasioissa suuressa roolissa. Miten se kannattaisi ottaa mukaan hankkeisiin?

- EU:ssa katsotaan hyvin laajasti EU:n tasolla, ei maakohtaisesti. Hankkeiden kannattaisi katsoa, mitä hankkeen tulokset kertovat teema-alueen merkityksestä Suomelle, jotta viestiä voitaisiin viedä eteenpäin. Mitä kiertotalouteen liittyviä tavoitteita, ratkaisuja vietäisiin eteenpäin EU:ssa. Vaaditaan tietoa ratkaisujen toimivuudesta, ta. Pienen maan mahdollisuus saada asioita EU:ssa läpi perustuu kykyyn näyttää faktoja todellisista kokeiluista. Tämä voi myös luoda markkinoita EU:n tasolla. Komission muuttuvat suunnitelmat ja ohjeistukset on otettava huomioon ja tutkimusta on kyettävä kuuden vuoden aikana päivittämään muuttuvien olosuhteiden mukaan. Spesifit kysymykset toisivat välietappeja ja vuorovaikutusta suuren kuvan lisäksi. Tämä kirjoitettava auki hakemukseen. Myös loppukäyttäjien toimintaympäristö ja tarpeet muuttuvat, ja aidossa vuorovaikutuksessa loppukäyttäjien päästävä vaikuttamaan koko hankkeen ajan.
- Julkisisissa hankinnoissa cleantechiä ei hankita, julkishallinnon pitäisi mahdollistaa tällaiset hankinnat.
- Sääntely mukaan, pidettävä mielessä myös tulevaisuuden näkökulma, ei pidä jämähtää nykyisiin EU-pohjaisiin säädöksiin. Kohta C on siis oleellinen kiertotalouskysymyksissä: mitä olisi

älykäs, ennakoiva ja joustava lainsäädäntö?

Vuorovaikutusresurssit poliittisilla päättäjillä, valiokunnat, avustajat, virkamiehet?

- Virkamies- ja valmistelukoneisto riippuvaista myös poliittisista päättäjistä. Virkamiehiä voi käyttää tässä hyväksi, auttaa tunnistamaan sopivia ministerien avustajia, erityisavustajia, valiokuntia, joihin kannattaa tuoda asioita. Kun lakia valmistellaan, se menee valiokuntaan, jossa usein käytetään aika samoja tutkijoita, samoja asiantuntijoita. Nämä hankkeet hyvä mahdollisuus tuoda näkyvyyttä uusille tutkimuskonsortioille ja tutkijoille. Kansanedustajat, valiokunnat näkevät, että täällä on sellaisia tutkijoita, joita voimme hyödyntää. SOTE yksi esimerkki. Saataisiin siis laajennettua asiantuntijapoolia. Avustajat ja erityisavustajat erittäin kii-reisiä mutta tarvitsevat monenlaista tutkimustietoa. Kannattaa tunnistaa relevantit valiokunnat ja kansanedustajat, joilla on tahtoa ja kykyä käydä tutkijoiden kanssa keskustelua. Hyvin puhuvilla, laaja-alaisilla tutkijoilla hyvä tilaisuus vaikuttaa valiokunnan tilaisuuksissa.